

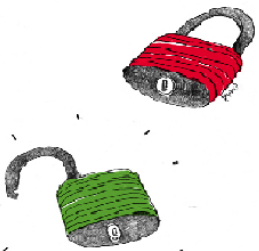
Проект інституційного репозитарію НаУКМА – eKMAIR

eKMAIR – NaUKMA Institutional Repository Project

Оксана Бруй

Наукова бібліотека НаУКМА

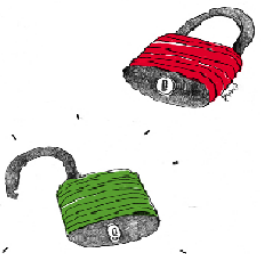
21 травня 2008

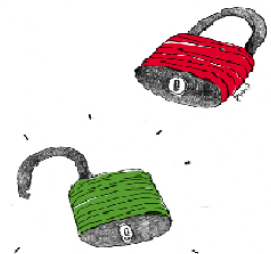
План

- ❑ Інституційні репозитарії та Відкритий доступ
- ❑ Інституційні репозитарії – тенденції розвитку
- ❑ Проект інституційного репозитарію НаУКМА - “eKMAIR”

Джерела

- ❑ **Lynch Clifford. Essential infrastructure for scholarship in the digital age** // ARL Bimonthly Report 226 [electronic resource]. – Washington : ARL, February 2003. – Mode of access: <http://www.arl.org/newsltr/226/ir.html> . - Title from screen.
- ❑ **Barton, M.R. & Waters, M.M. Creating an Institutional Repository: LEADIRS Workbook** [electronic resource]. – Boston: MIT Libraries, c2004-2005. – Mode of access: <http://dspace.org/implement/leadirs.pdf> .
- ❑ **Directory of Open Access Repositories** [electronic resource]. – UK: University of Nottingham, c2006. – Mode of access: <http://www.openoar.org/index.html> . - Title from screen.
- ❑ **Registry of Open Access Repositories** [electronic resource]. - University of Southampton, c2005-2006. – Mode of access: <http://archives.eprints.org/> . - Title from screen.

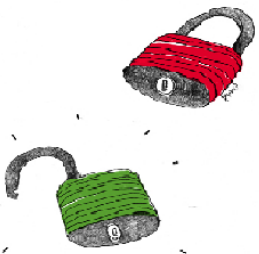

□ Інституційні репозитарії та Відкритий доступ

□ Інституційні репозитарії – тенденції розвитку

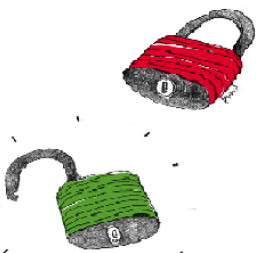
□ Проект інституційного репозитарію НаУКМА - "eKMAIR"

Відкритий доступ

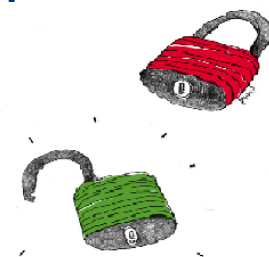
- Безкоштовний онлайнний доступ до наукової літератури.
- Вільне використання для досліджень, навчання та інших цілей.
- За автором зберігається право на контроль над своєю роботою і право на посилання та цитування.

Підтримка Відкритого доступу

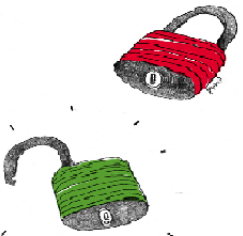
- ❑ Будапештська ініціатива Відкритого доступу, BOAI, **2001**
- ❑ Заява в Бетезді (Bethesda Statement, Maryland, US), **2003**
- ❑ Берлінська декларація, **2003, 2004, 2005**
- ❑ Wellcome Trust, **2003**
- ❑ Дослідження парламенту Сполученого Королівства, **2004**
- ❑ Комісія з бюджетних асигнувань США, **2004**
- ❑ Дослідження Європейської комісії економічної та технічної еволюції ринку наукових публікацій в Європі, **2006**
- ❑ Асоціація Європейських Університетів, **2008**

Позиція держави

- ❑ Більшість досліджень фінансовані державним коштом, більша частина передплати на наукові журнали фінансується державою. Держава не тільки має право, але й зобов'язана втрутитися в оприлюднення результатів дослідження
- ❑ Вимога до автора зробити свою статтю доступною через репозитарій, якщо вона виконана на основі дослідження, що фінансоване державою
- ❑ **Університети** можуть вимагати того ж від свої штатних співробітників, якщо дослідження виконане **в межах планів закладу, в лабораторіях закладу** (навіть в межах гранту чи проекту, що не фінансується державою).

Позиція держав

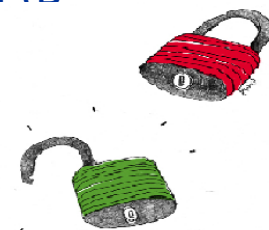
- ❑ **UK** - Комітет з Науки та Техніки палати обшин парламенту **Сполученого Королівства** рекомендує всім ВНЗ країни організувати інституційні репозитарії, а дослідникам депонувати копії своїх статей в репозитаріях, авторам самоархівувати свої статті протягом місяця після публікації, **2004**
- ❑ **США** - **Національний інститут здоров'я**: статті, що написані за результатами досліджень, підтриманих грантами NIH- повинні бути обов'язково депоновані в **PubMed Central (PMC)** відразу ж після того, як вони прийняті до публікації. Якщо NIH сплачує хоча б частково за публікацію статті, PMC надає відкритий доступ до такої статті негайно, в іншому випадку - через 6 місяців після її публікації в журналі , **2005**. **Національна Наукова Фундація США** виділяє до 12 мільйонів доларів на гранти в підтримку досліджень, пов'язаних із загальнонаціональним та вільним доступом до інформації і електронними бібліотекам, **2006**.
- ❑ **Канада** - обов'язкове самоархівування рекомендовано **Науковою Радою Канади з Суспільних та Гуманітарних Наук (SSHRC)** та **Канадською Асоціацією Наукових Бібліотек (CARL)** (**2004**).

Позиція держав

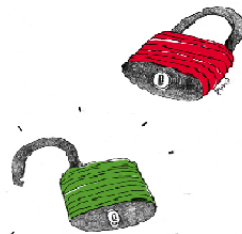
- ❑ **Шотландія** - Робоча група по розробці Шотландської стратегії з наукової інформації опублікувала відповідно свою стратегію з Відкритого Доступу, **2004**.
- ❑ **Італія** - 32 ректори італійських університетів на зустрічі в Мессині підписують Берлінську декларацію та публікують Messina Declaration, **2004**.
- ❑ **Австралія** - відповідну постанову з відкритого доступу підписує **Австралійський Комітет з Дослідницької Інформаційної Інфраструктури** (Australian Research Information Infrastructure Committee (ARIIC), **2004**.
- ❑ **Швеція** - Рада з Науки Швеції приєднується до ініціативи з вимогою: результати, отримані в ході досліджень, що фінансовані на кошти держави повинні бути доступні для суспільства в стислі терміни через університетські архіви та/чи інші бази даних, **2005**.
- ❑ **Німеччина** - Дослідницька Фундація Німеччини (Deutsche Forschungsgemeinschaft - DFG) оголосила свою політику з електронних публікацій, підтримавши ідею Відкритого доступу та Berlin Declaration (в розробці якої DFG приймав участь), **2005**.

Позиція держав (Україна)

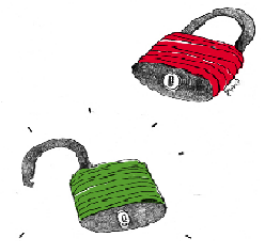
- ❑ **Постанова ВР України** „Про Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні” (грудень **2005** р.)
- ❑ **Закон України** Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки (**9 січня 2007**)
- ❑ **Відкритий доступ** – один із пріоритетів розвитку інформаційного суспільства в Україні: “**забезпечення відкритого безкоштовного Інтернет-доступу до ... ресурсів, створених за рахунок коштів Державного бюджету України**”.

Два шляхи Відкритого доступу

□ Журнали відкритого доступу
(нова фінансова модель)

□ Архіви (репозитарії) відкритого доступу
(самоархівування)

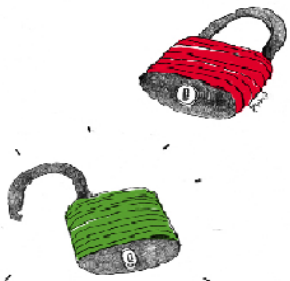

Архіви відкритого доступу (Інституційні репозитарії)

□ Університетські інституційні репозитарії

бо

□ Університети – основні “виробники
наукової продукції”

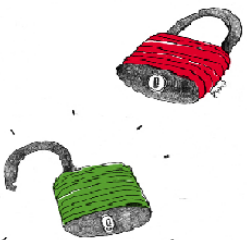
Інституційний репозитарій

□ Цифрова колекція, зібрання і зберігання інтелектуальних продуктів однієї чи декількох університетських спільнот

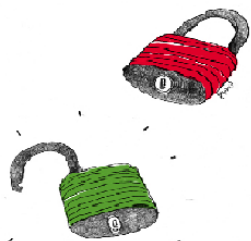
□ Набір сервісів, які університет пропонує членам своєї спільноти для управління та розповсюдження цифрових матеріалів, створених інституцією та членами її спільноти.

(Clifford Lynch. Essential infrastructure for scholarship in the digital age)

Основні особливості Інституційних репозитаріїв

- **Веб-орієнтовані** бази даних (лише цифрові матеріали)
- **наукових** матеріалів,
- що визначені **інституційно** однією чи кількома організаціями, об'єднаними у консорціум (на противагу тематичним репозитаріям);
- **кумулятивні та постійні** (колекції записів, призначені для зберігання і надання доступу на довготривалій основі);
- надають **вільний та відкритий доступ** до матеріалів (вимагають лише реєстрації);
- мають можливість **взаємодії** з іншими системами (підтримка протоколу обміну метаданими - Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting (OAI-PMH));
- відповідно зібрані, впорядковані, збережені і розповсюджені (є частиною наукової комунікації).

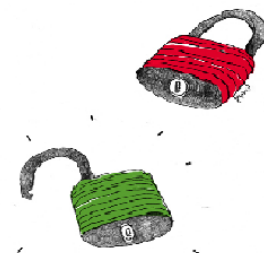
Інституційні репозитарії

□ **Забезпечують критичну складову в реформуванні системи наукової комунікації**

- розкриває доступ до досліджень,
- підтверджує контроль над дослідженнями науковою спільнотою,
- підвищує конкуренцію та знижує монопольну владу журналів,
- підвищує значимість інституцій та бібліотек, які підтримують інституційні репозитарії

□ **Мають потенціал служити реальними показниками якості університету**

□ **Демонструють наукову, соціальну та економічну значимість дослідницьких робіт і, таким чином, статус та суспільне значення університету**

Вигоди для науковця

Розповсюдження

IP забезпечує доступність та зростання запитів на індивідуальні дослідження

Зростання впливу та цитування досліджень

Тривалість, постійність

(IP забезпечує тривалі, стійкі URL до Ваших цифрових ресурсів)

Повнотекстовий пошук

(IP забезпечує повнотекстовий пошук у Ваших цифрових матеріалах)

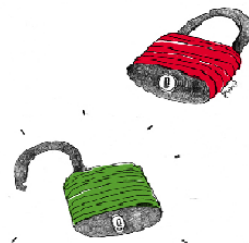
Збереження

(IP бере на себе зобов'язання зберігати Ваші електронні матеріали для довготермінового доступу та використання)

Контроль

(Коли Ви розміщуєте свої матеріали в IP, то Ви зберігаєте свої авторські права)

Представлення та просування Ваших досліджень

Вигоди для спільноти

Розповсюдження досліджень

(IP забезпечує доступність та зростання запитів до досліджень, створених Вашим факультетом, співробітниками, студентами)

Зростання впливу та цитування досліджень

Тривалість, постійність

Збереження

Представлення та просування Ваших досліджень

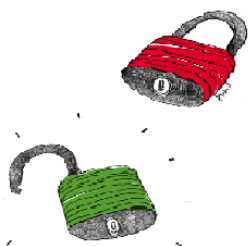
(Ви маєте можливість створити спільноту зфокусовану на наукових матеріалах Вашого підрозділу. В межах спільноти Ви можете створити окремі колекції, щоб виділити особливі аспекти роботи Вашого підрозділу)

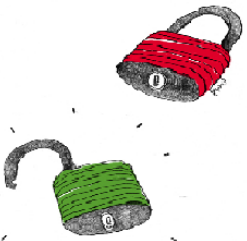
Вигоди для університету

- Розповсюдження та зростання доступу до досліджень, створених підрозділами, співробітниками та студентами університету
- Реформування системи наукової комунікації університету
- Підвищення якості університету
- Підвищення значущості, статусу та суспільного значення університету

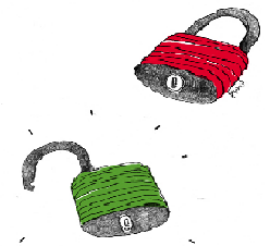

- Інституційні репозитарії та Відкритий доступ
- **Інституційні репозитарії – тенденції розвитку**
- Проект інституційного репозитарію НаУКМА - “eKMAIR”

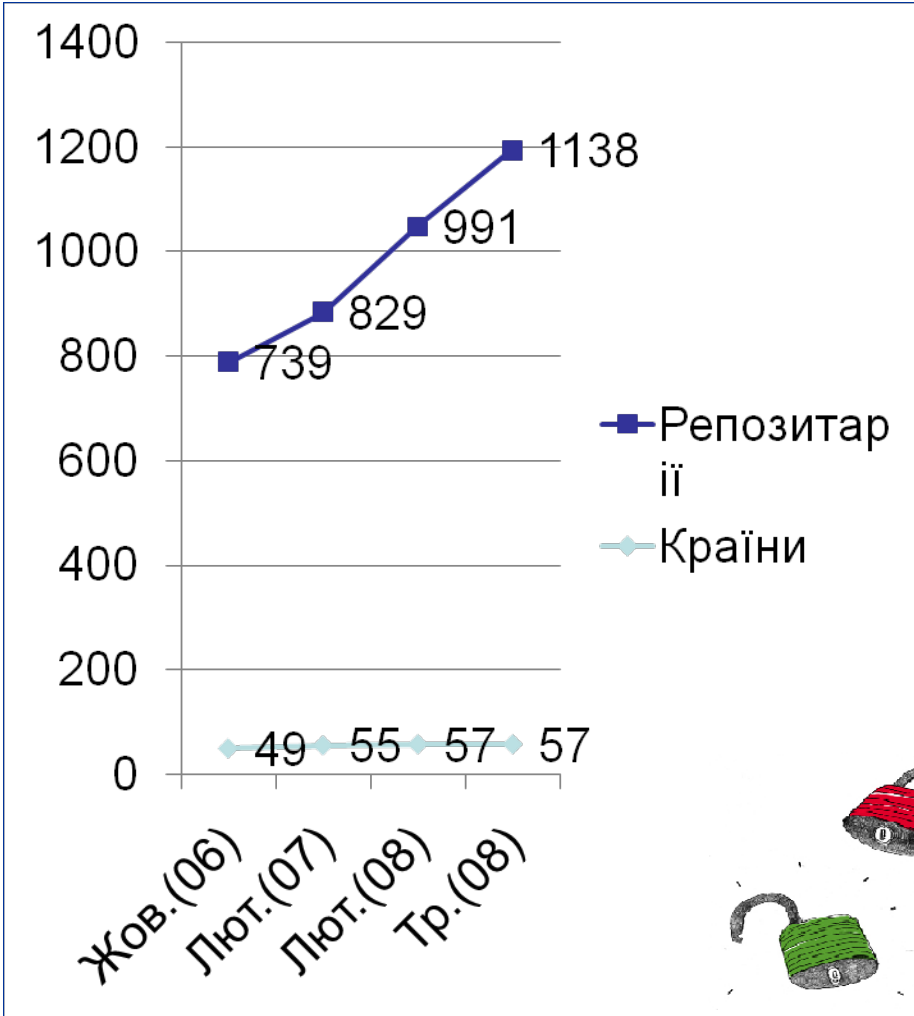
Репозитарії Відкритого доступу

- ❑ Directory of Open Access Repositories, DOAR
(Ноттінгемський університет, Велика Британія)
- ❑ Registry of Open Access Repositories, ROAR
(Університет Саутгемптона, Велика Британія)

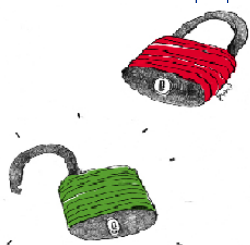
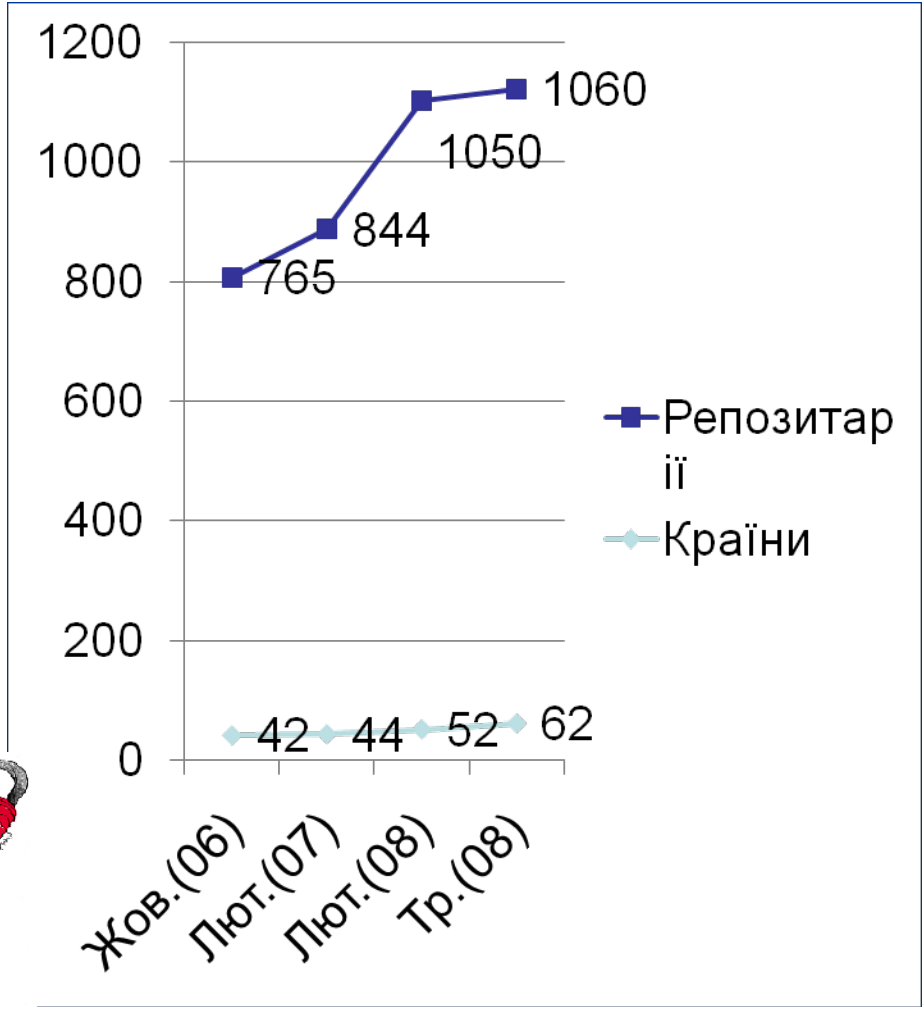

Зростання репозитаріїв

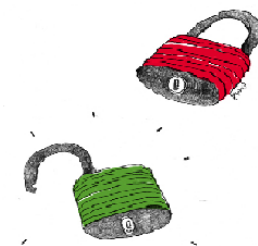
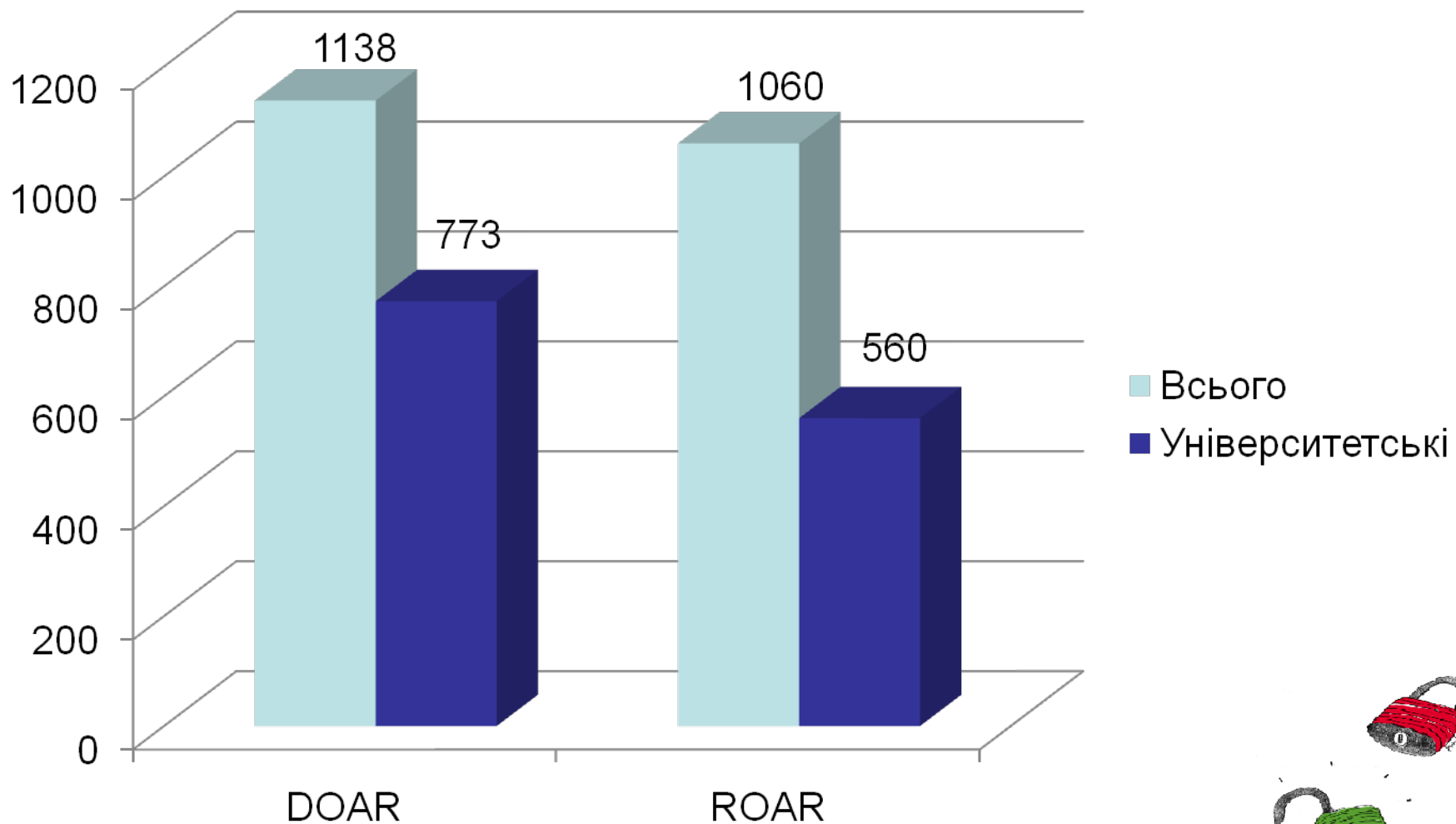
DOAR

ROAR

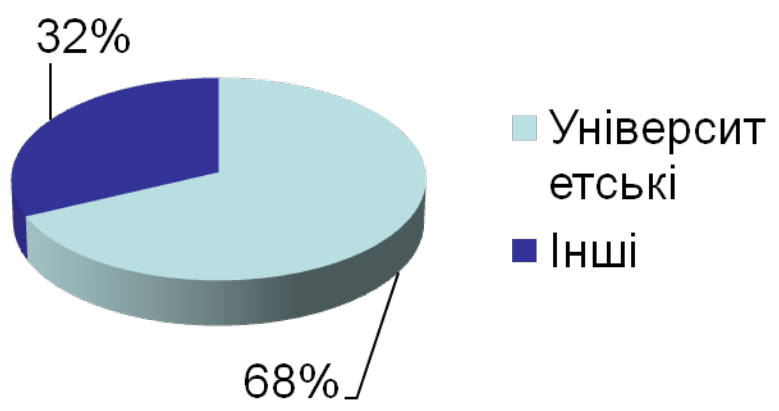
Університетські репозитарії

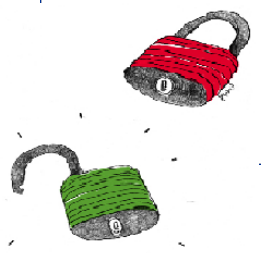
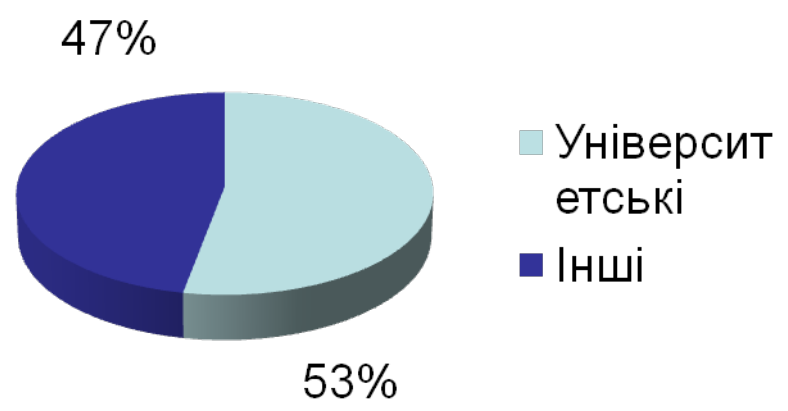

Університетські репозитарії

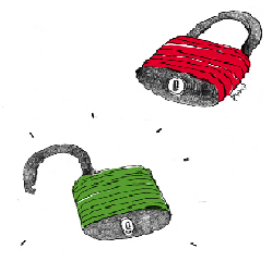
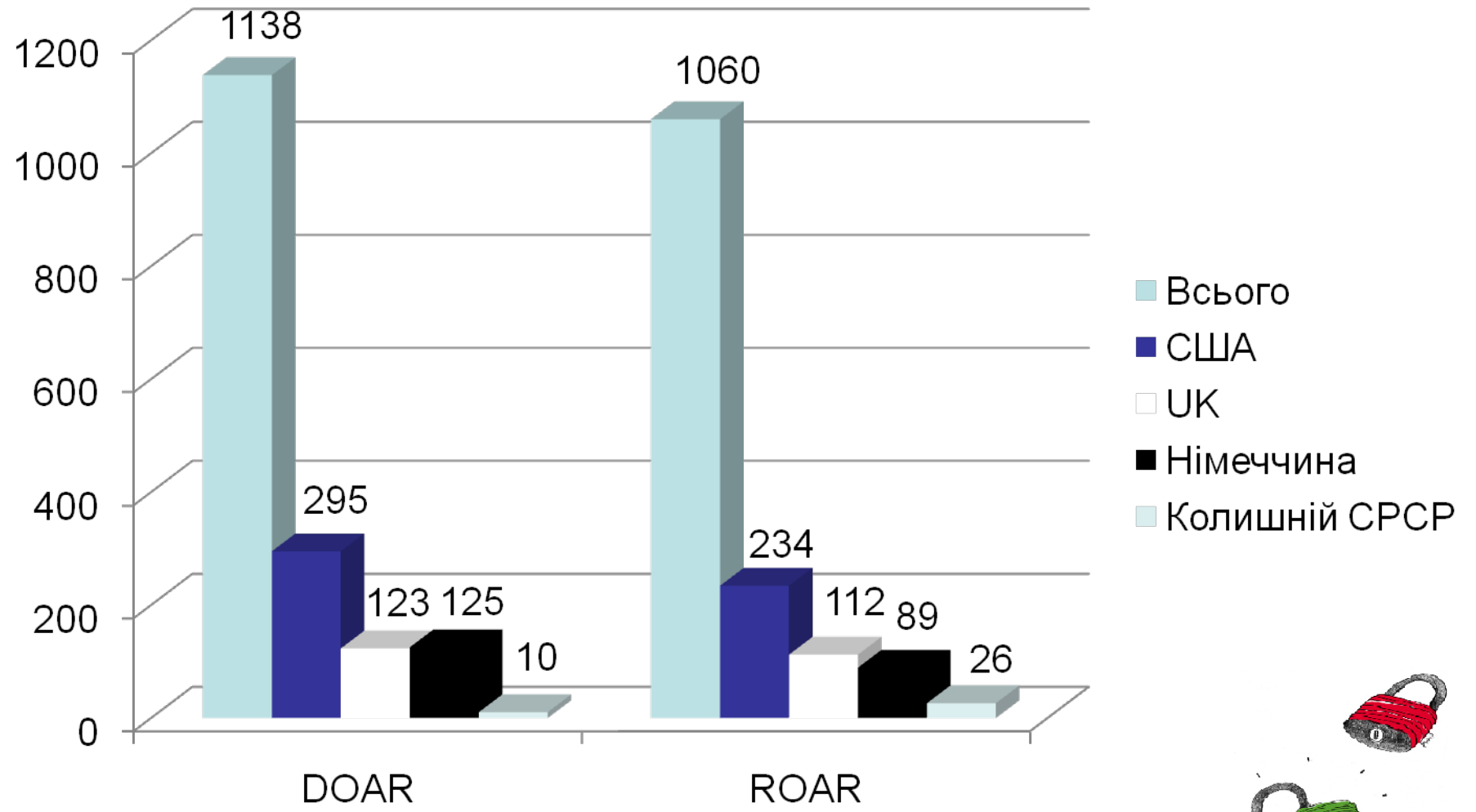
DOAR

ROAR

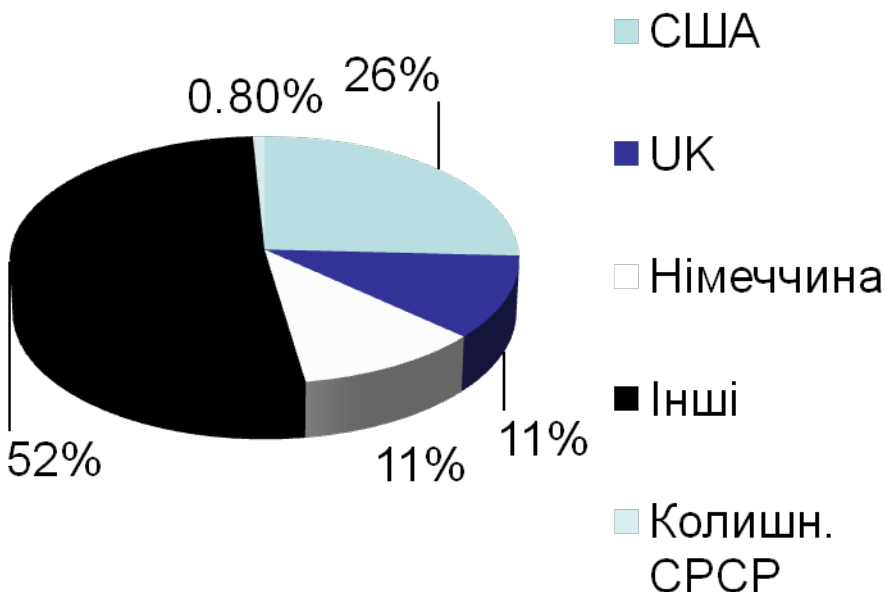
Країни-лідери

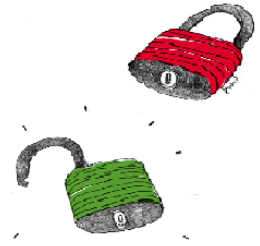
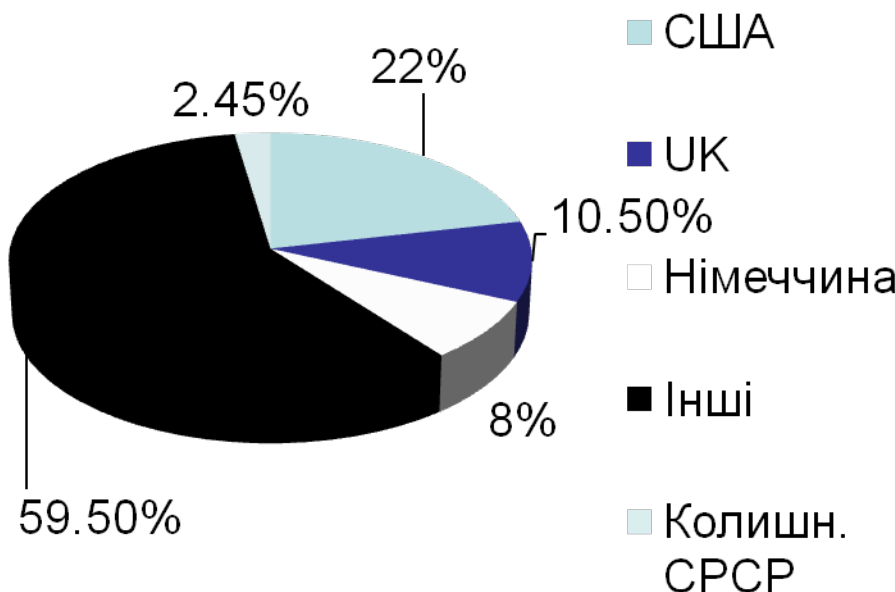

Країни-лідери

DOAR

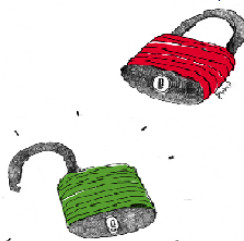
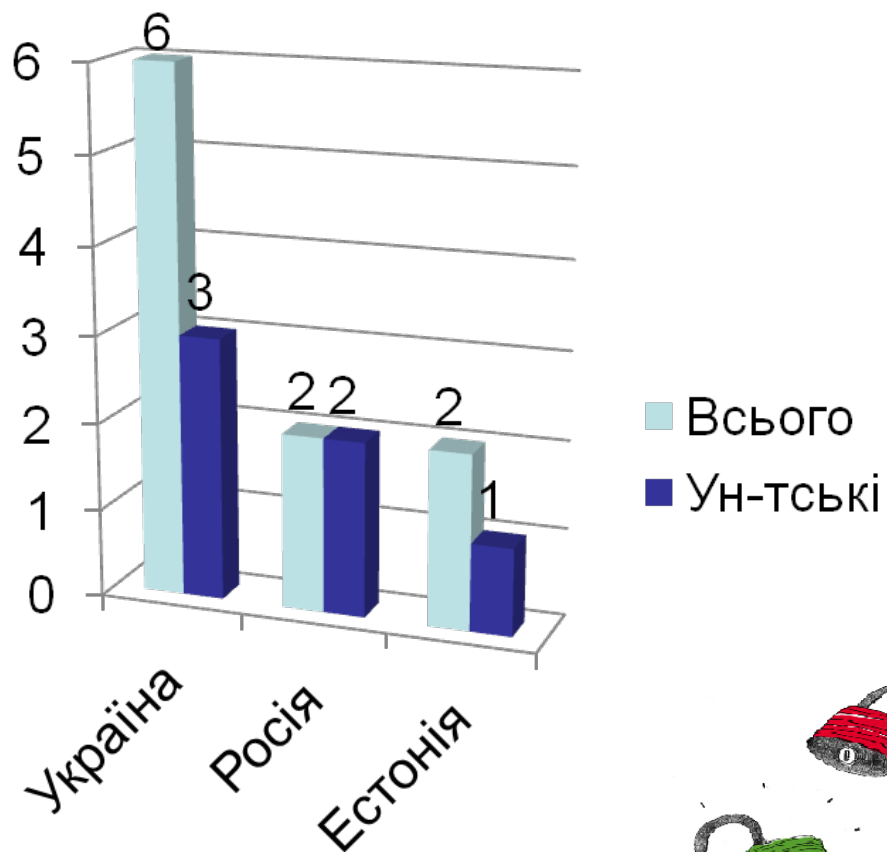
ROAR

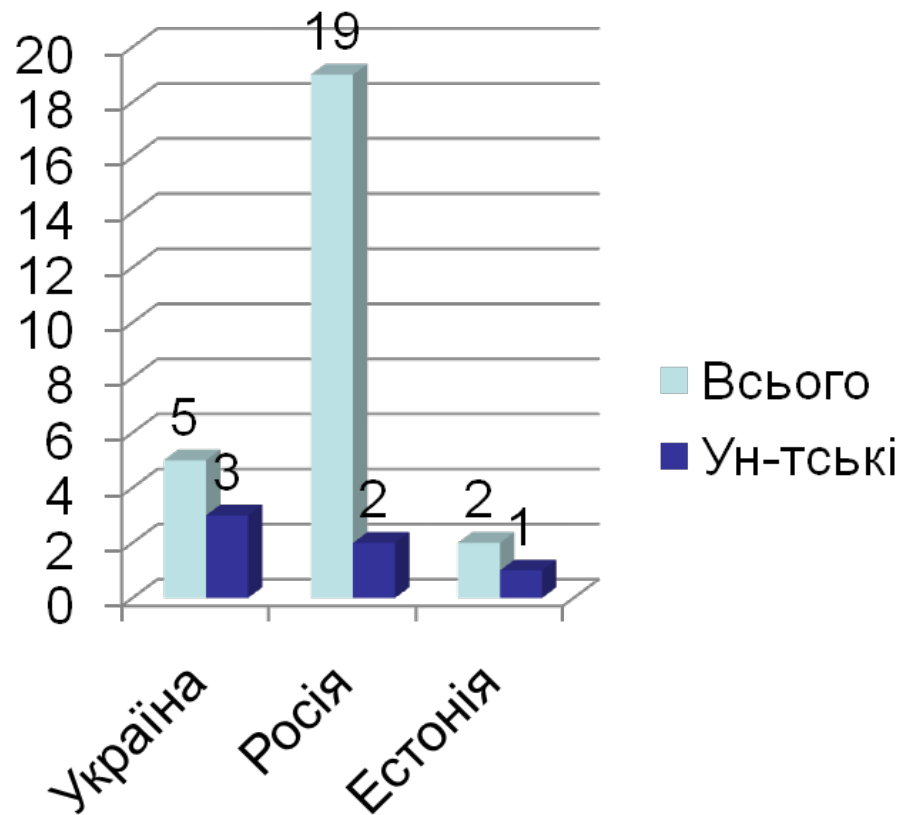
Країни колишнього СРСР

DOAR

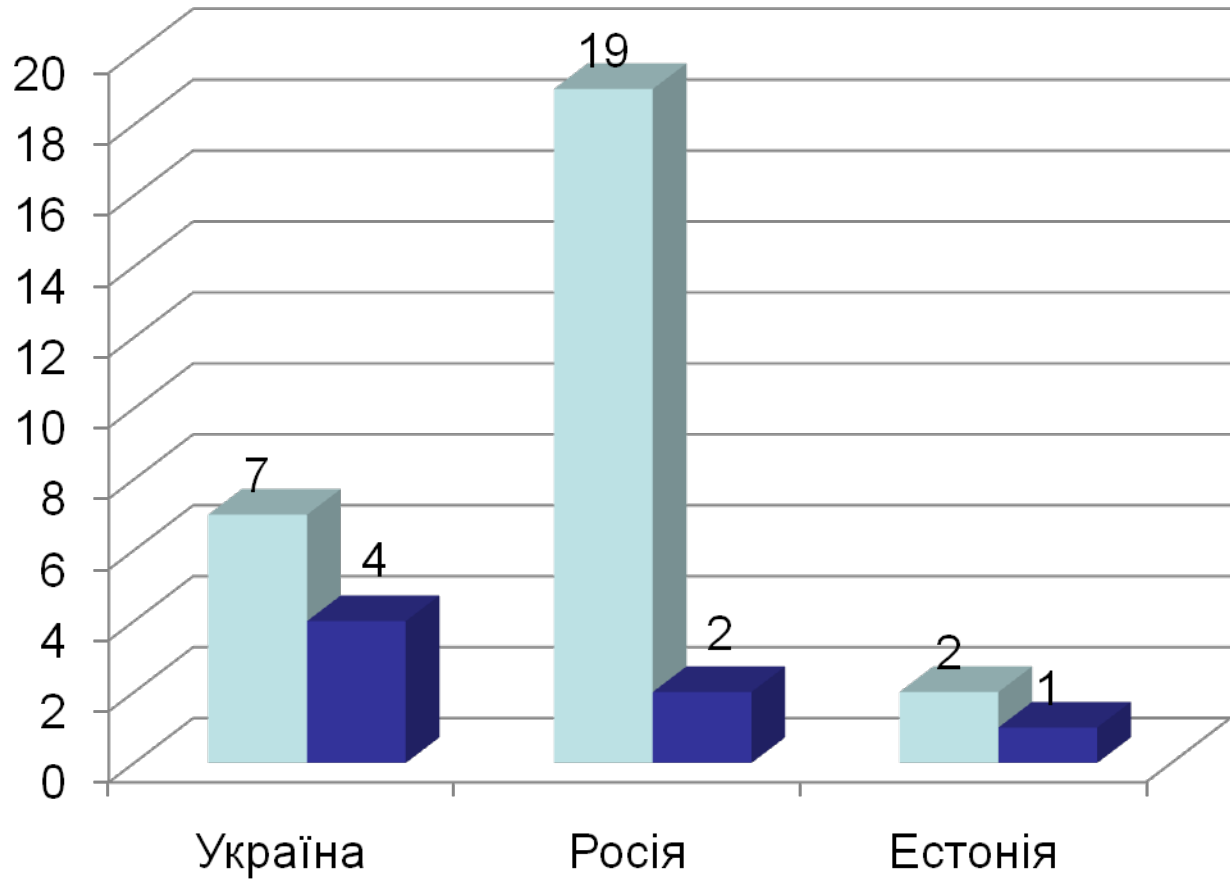

ROAR

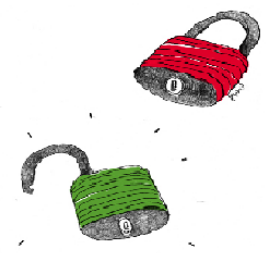

Країни колишнього СРСР

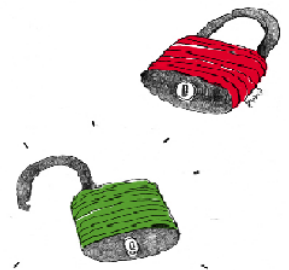

■ Всього
■ Університетські

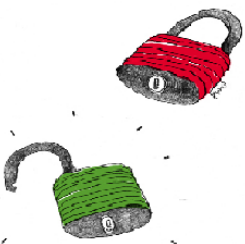

Репозитарії України

- ❑ Відкритий архів Центру гуманітарних досліджень (Львівський Національний університет)
- ❑ Відкритий електронний архів громадянського суспільства (Міжнародний фонд “Відродження”)
- ❑ Інституційний репозитарій Інституту біології південних морів
- ❑ Бібліотека Інституту програмних систем
- ❑ Система електронних публікацій Українського Католицького Університету
- ❑ Цифровий репозиторій ХНАМГ (Харківської Національної Академії міського господарства)
- ❑ Електронний архів НаУКМА

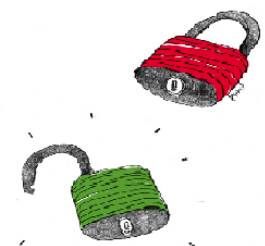
- ❑ Інституційні репозитарії та Відкритий доступ
- ❑ Інституційні репозитарії – тенденції розвитку
- ❑ **Проект інституційного репозитарію
НаУКМА - “eKMAIR”**

Інституційний репозитарій НаУКМА

Пілотний проект
2006-

<http://www.library.ukma.kiev.ua/dspace/>

eKMAIR

Electronic Kyiv-Mohyla Academy
Institutional Repository

Електронний архів Національного університету "Києво-Могилянська академія"

Пошук у бібліотеці

[Розширений пошук](#)

[→ Головна сторінка](#)

Перегляд

[→ Спільноти та Колекції](#)

[→ Назви](#)

[→ Автори](#)

[→ Теми](#)

[→ За датою](#)

Зареєстрованим:

[→ Отримувати оновлення по e-mail](#)

eKMAIR >

Пошук

Введіть ключові слова для пошуку в бібліотеці.

Спільноти eKMAIR

Виберіть спільноту для перегляду її колекцій.

[Бібліотека](#)

[Кафедра екології Факультету природничих наук](#)

[Кафедра історії Факультету гуманітарних наук](#)

[Кафедра політології Факультету соціальних наук і соціальних технологій](#)

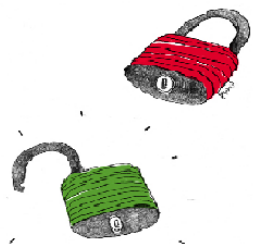
[Колекція науковців НаУКМА](#)

[Тестовий розділ](#)

Перший етап

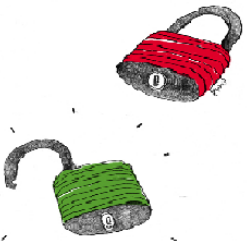
- Вивчення досвіду інших університетів та інституцій
- Вибір програмного забезпечення
- Визначення мети та завдань
- Визначення загальних принципів та політик ІР

Dspace

<http://www.dspace.org/>

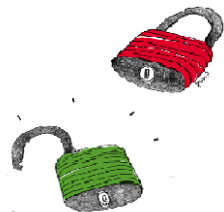
**Програмне забезпечення
відкритого коду
(Бібліотека Масачусетського інституту
технологій
та
Hewlett-Packard)**

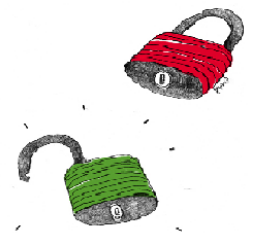
Мета eКМАІР

- Шляхом створення, збереження та надання вільного доступу до наукової інформації, досліджень університету українській та світовій науковій спільноті сприяти розвитку науки та освіти України та світу.
- Спонукаати українську інформаційну, наукову та освітню спільноту до активних дій та кооперації в напрямку вільного поширення (доступу) до наукових інформаційних ресурсів університетів, як основних наукових установ, задля соціальної трансформації ролі науки у сучасному суспільстві.

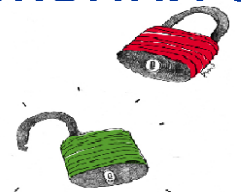
Завдання еКМАІР

- Створення організаційної, технічної, інформаційної інфраструктури Електронного архіву Національного університету “Києво-Могилянська академія” – еКМАІР - для розвитку та поширення наукових публікацій у відкритому доступі та збільшення впливу наукових досліджень НаУКМА шляхом забезпечення вільного доступу та розширення аудиторії їхніх користувачів (науковців, студентів, викладачів, інформаційних працівників України та світу).

Завдання eКМАІР

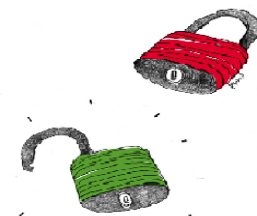
- ❑ Накопичення, збереження, розповсюдження та забезпечення довготривалого, постійного та надійного доступу до наукових досліджень професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів Університету.
- ❑ Забезпечення середовища, що дозволяє науковим підрозділам університету, співробітникам та студентам легко розміщати наукові дослідження в електронній формі в надійний та добре організований архів і стимулювати та забезпечувати відкритий доступ до їхніх наукових досліджень

Загальні принципи розміщення

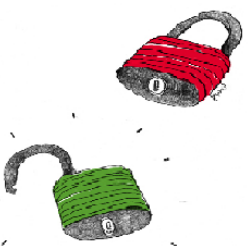
- Робота мусить бути повністю або частково створена чи фінансована університетом, будь-яким його підрозділом, співробітниками чи студентами. Студенти магістеріуму можуть розміщати роботи в ІР за рекомендаціями членів спільноти.
- Робота повинна носити науковий, освітній чи дослідницький характер.
- Для кращого забезпечення довготермінового зберігання робота повинна бути представлена в цифровій формі в одному із форматів, рекомендованих в *Політиці ІР щодо форматів*.

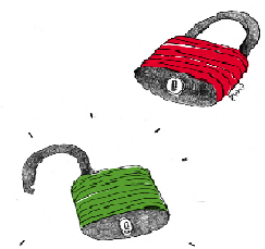
Політики eKMAIR

- Політика щодо колекції IP
- Політика щодо збереження
- Політика щодо змісту IP
- Політика щодо форматів
- Політика щодо метаданих
- Політика щодо відкликання матеріалів з eKMAIR
- Політика щодо обмеження доступу до матеріалів eKMAIR
- Політика щодо авторського права та депозиту

Другий етап

- Активна пропаганда серед наукових спільнот університету
- Наповнення репозитарію

eKMAIR

—

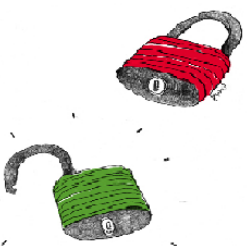
**Співпраця бібліотеки та наукових
спільнот університету.**

Спільнота eKMAIR

□ Зареєстрований для участі в ІР науковий підрозділ НаУКМА, як то факультет, кафедра, центр, інститут чи інша наукова група або особа, що займається дослідженнями та продукує наукові роботи.

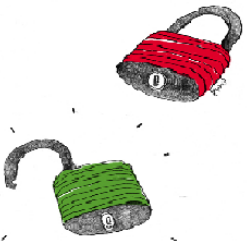

Спільноти eKMAIR

□ Потенційні спільноти eKMAIR

Більше **30** наукових підрозділів

□ Зареєстровані спільноти – **10**

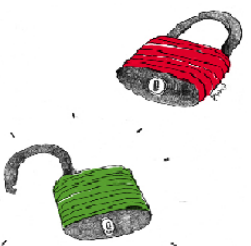

eKMAIR- статистика

29/7/2007 to 13/5/2008

Основні дії	
Архівовано примірників	49
Bitstream Views	3.670
Переглядів примірників	3.603
Переглядів колекцій	2.345
Переглядів спільнот	2.527
Зареєструвалося користувачів	279
Пошуків	903
Відхилення ліцензії	0
ОАІ запити	219

еКМАIR- статистика

29/7/2007 to 13/5/2008

Перегляди примірників	
Соціальна економіка. Методичні матеріали (Орел, Євгеній) (123456789/33)	308
Основи економічної теорії. Методичні матеріали (Орел, Євгеній) (123456789/32)	227
Аналіз особливостей впровадження загальнообов'язкового державного медичного страхування в Україні (Шарій, Владислав et al) (123456789/30)	172
Відкритий доступ до наукової інформації: університетські відкриті архіви (Бруй, Оксана) (123456789/8)	154
Вільний доступ до інформації : нова модель наукової комунікації в інформаційному суспільстві (Ярошенко, Тетяна) (123456789/17)	148
Вступ до економіки охорони здоров'я. Методичні матеріали (Орел, Євгеній) (123456789/34)	139
Установка DSpace 1.4.1 на Fedora Core 6 (Кудім, Кузьма Олексійович) (123456789/3)	133
еКМАIR - як модель університетського інституційного репозитарію: основні принципи й політики організації (Бруй, Оксана) (123456789/9)	113
Українська революція 2004 – 2005 років. Спроба теоретичного аналізу (Якушик, Валентин) (123456789/50)	112
Правила складання предметних рубрик-1 (Бруй, Оксана) (123456789/27)	105

ЗАПРОШУЄМО ДО СПІВПРАЦІ

bruy@ukma.kiev.ua

